

Skolevæsen, saa bør man have sin Opmærksomhed henvendt paa at indrette Børneskolen, Almueffskolen paa en saa god Fod som vel muligt. Det er der, mener jeg, man skal begynde. Man skal begynde med at sørge for, at Klasserne ikke blive saa overfyldte som nu, man skal efter min Mening begynde med at sørge for, at der oprettes Forskoler omkring i Kommunerne, hvor der er for mange Børn i den almindelige Skole. Men det kræver Penge, og er det Ministeriet og særlig den højtærede Kultusministers Ønske, at Staten skal støtte Kommunerne, saa kan der sikkert blive rigelig Brug for Statens Understøttelse til Kommunerne, der, hvis man vedtager en saadan Ordning, maa oprette Forskoler for at staae en rimeligere Klasseinddeling, end de ifølge de bestaaende Love kunne fremtvinge. Jeg tror ikke, det er praktisk at oprette Dagstoler for Drengene mellem 14 og 16—17 Aars Alderen, det er en Tanke, som sine Steder er søgt udført ad privat Vej, og Spørgsmaalet har været oppe i mange Aar, men Resultatet af dets Drøftelse har hidtil været, at man ikke har mere end ca. 27 Forsættelsesstoler her i Landet, og naar jeg ser paa disse, er der endda adskillige af dem, som ikke fortjene Navn af Forsættelsesstoler. Det er derfor en farlig Vej at komme ind paa, nu at gaa til at støtte saadanne Stoler, for har man sagt A, maa man ogsaa sige B, begynder man først at støtte slike Stoler, som nu bestaa, saa tror jeg, adskillige ville spekulere i at oprette saadanne Stoler for at faa Statens Støtte, men det er dog ikke den Vej, vi bør gaa.

Der kom en Gang en Mand til en af vort Lands største Pædagoger og spurgte ham: Hvad skal jeg gøre med en Dreng, jeg har, paa 15—16 Aar, skal jeg sende ham til en Højskole eller til en Realskole eller hvad? Saa svarede Pædagogen: Jeg tror, det bedste, De kan gøre med Deres Søn, er, at De sørger for, at han hver Aften gaar i Seng med trætte Lemmer, med andre Ord: sørger for, at han faar Uddannelse i legemligt Arbejde.

Det er sikkert ikke heldigt, at mange af vore Drengene gaa fra det legemlige Arbejde, men hvis man opretter Forsættelsesstoler, saa er jeg bange for, at endnu flere ville gaa fra det legemlige Arbejde, jeg mener nemlig, at netop Aarene mellem Konfirmationsalder og c. 20 Aars Alderen er den bedste Tid til at vænne dem, der skulle blive ved det legemlige Arbejde, der altsaa skulle gaa til Landbruget og Haandværket, til saadant, og lære de, det ikke i den Alder, er jeg bange for, at de aldrig lære det.

Dertil kommer, at vil man oprette Dagstoler for den konfirmerede Ungdom i Alderen mellem 14 og 16 Aar, saa kunne de væsentlig kun blive besøgt af de velstaaende Klassers Børn, og jeg tror ikke, det er heldigt at oprette Stoler, der yderligere uddybe Kløften mellem Smaafolk og bedre stillede. Thi det er klart, at naar Husmanden og Arbejdsmanden har faaet sin Søn konfirmeret, saa har han ikke Raad til at holde ham hjemme nogle Aar endnu for at holde ham i Forsættelsesstole, men han maa lade ham komme ud for at tjene sit Brød selv.

Derimod finder jeg det ret naturligt, at man for Ungdommen i den Alder holder Aftenstole, og med Hensyn til det andet Spørgsmaal, jeg vil omtale, kan jeg kun sige, at medens jeg modfatter mig en Bevilling paa 5,000 Kr. til Forsættelsesstoler, kan jeg kun yde min fulde Tilslutning til det Forslag, den ærede Minister har stillet angaaende en Bevilling af 10,000 Kr. til Aftenstoler. Det forekommer mig, at det er langt naturligere at gaa den Vej, naar man overhovedet vil gøre noget for den konfirmerede Ungdom i 14—16 Aars Alderen; her har man jo Skolelokalerne staaende, her har man Lærerkrafterne, og naar Lærerne ville yde deres Medvirksomhed ved at undervise i Aftenstolen, saa finder jeg det ret naturligt, at de ogsaa nyde nogen Støtte fra det offentliges Side for denne Aftenundervisning, hvor en saadan kan føres. Men her vil jeg sige, at jeg ikke finder nogen Anledning til at gøre Forskel paa de offentlige og de private Stoler, der holde Aftenstole. Vil Staten støtte Aftenstolevæsenet i det hele taget, saa vil jeg henvise til, at der i en hel Række af Aar, i over 20 Aar, har været holdt Aftenstole rundt omkring i alle de Sogne, hvor der findes Fristoler eller private Stoler; de have været godt besøgte næsten alle Vegne, og der har været arbejdet med stor Opofrelse paa denne Sag baade fra Lærernes og fra Befolkningens Side, men nogen offentlig Støtte have de ikke kunnet glæde sig ved, hverken fra Kommunens, fra Amtets eller fra Statens Side.

Hvis man nu fra Statens Side vil understøtte saadanne Stoler, saa henstiller jeg til den ærede Minister og det eventuelle Finansudvalgs Velvilje, om det ikke vilde være rigtigt, at enhver Lærer, der holder Aftenstole, hvad enten han er ansat i private eller i offentlige Stoler, maa have Ret til at nyde en Understøttelse, stor eller lille, hvorledes den nu kan blive, af de Midler, der anvendes i det Djemed.

Jeg skal dernæst tillade mig at henvende